

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 181/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Δ΄
Συνεδρίαση της 24ης Οκτωβρίου 2018**

Σύνθεση

Προεδρεύων: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, ως αρχαιότερος των Νομικών Συμβούλων του Τμήματος, λόγω κωλύματος της Προέδρου του Τμήματος, Χρυσαφούλας Αυγερινού, Αντιπροέδρου ΝΣΚ.

Μέλη: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Παναγιώτης Παππάς, Αθανάσιος Θεοχάρης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Γεωργία Καπόρη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό Φ.951.13/ΑΔ.8562/Σ. 1710/17-7-2018 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας/Δ΄ Κλάδος/Διεύθυνση Οικονομικού(Δ6)/Τμήμα 1γ), που υπογράφεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας.

Ερωτάται: α) αν είναι νόμιμη η χορήγηση του προβλεπόμενου από την με αριθμό 453090/25-11-1983 Κοινή Απόφαση των Υφυπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών «*Βοήθημα για τη δημιουργία οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας των παιδιών των μετόχων και μερισματούχων Μ.Τ.Α.*» (Β΄ 706), στον Α.- Κ. Κ., φυσικό τέκνο στρατιωτικού ε.α., λόγω συμπλήρωσης του 25^{ου} έτους της ηλικίας του, αν και υιοθετήθηκε ως ενήλικος δυνάμει δικαστικής απόφασης και β) σε περίπτωση αρνητικής απάντησης επί του προηγούμενου, αν ι) οι κρατήσεις που διενεργήθηκαν υπέρ του βοηθήματος οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας (ΒΟΕΑ) του ανωτέρω τέκνου θα πρέπει να επιστραφούν στον φυσικό γονέα του τέκνου και κυρίως ασφαλισμένο του

Ταμείου ή ii) θα πρέπει, αφενός μεν, να χορηγηθεί βοήθημα οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας (BOEA) στο ανωτέρω τέκνο, υπολογιζόμενο με βάση το χρόνο της ασφάλισής του, που διανύθηκε από την έναρξη της ασφάλισής του μέχρι και την ημέρα της υιοθεσίας του, αφετέρου δε να επιστραφούν στον φυσικό γονέα του τέκνου οι κρατήσεις για το βοήθημα που διενεργήθηκαν από την υιοθεσία του τέκνου και μέχρι τη λήξη της ασφάλισής του.

Για το πιο πάνω ερώτημα το Δ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το με αριθμό Φ.951.13/ΑΔ.8562/Σ.1710/17-7-2018 έγγραφο του ερωτήματος, το συνημμένο σε αυτό ιστορικό και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα παρακάτω:

1. Ο μερισματούχος του Μετοχικού Ταμείου Αεροπορίας (Μ.Τ.Α.) Αντισμήναρχος ε.α. Φ. Δ. του Α. υπέβαλε σ' αυτό την με αριθμό πρωτ. 65/3-1-2018 αίτηση, με την οποία γνωστοποίησε το γεγονός της υιοθεσίας του φυσικού υιού του Α. — Κ. Φ. (που γεννήθηκε στις 7-1-1993 και είναι ασφαλισμένος για τη χορήγηση του βοηθήματος οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας), ο οποίος μετά την υιοθεσία του από τον Α. Κ. φέρει το επώνυμο Κ. Η εν λόγω υιοθεσία, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην αίτηση, έγινε χωρίς τη συγκατάθεση του φυσικού πατέρα, η οποία δεν ήταν απαραίτητη, καθώς ο υιός του ήταν ενήλικος κατά το χρόνο της συζήτησης της υπόθεσης στο Δικαστήριο και ο ίδιος συναίνεσε σε αυτή (σύμφωνα με την με αριθμό 791/2011 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, εκούσια δικαιοδοσία).

2. Στην αίτησή του ο Αντισμήναρχος ε.α. Φ. Δ. ανέφερε ότι η ενέργεια αυτή του υιού του αποτελεί ένδειξη περιφρόνησης προς το πρόσωπό του, ως φυσικού πατέρα, ως έλλειψη αγάπης κ.λπ και ότι έπαυσε πλέον να υφίσταται μεταξύ τους οποιοσδήποτε συναισθηματικός δεσμός. Για τους λόγους αυτούς, ο αιτών Φ.Δ. ζήτησε από το Μ.Τ.Α. να μη χορηγηθεί το βοήθημα οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας (BOEA), σύμφωνα με την κ.υ.α με αριθμό 453090/25-11-1983 (Β' 706), στο φυσικό του τέκνο Α.-Κ. Κ., αλλά να του επιστραφεί από το Μ.Τ.Α. το σύνολο των εισφορών που έχει καταβάλει επί

25ετίας.

3. Παράλληλα, ο Α.-Κ. Κ., με την με αριθμό πρωτ. 322/11-1-2018 αίτησή του, ζήτησε τη χορήγηση σ' αυτόν του ΒΟΕΑ από το Μ.Τ.Α., σύμφωνα με την προαναφερόμενη κ.υ.α, καθόσον συμπλήρωσε το 25^ο έτος της ηλικίας του την 7-1-2018.

4. Το ανωτέρω τέκνο είχε ασφαλιστεί στο Μ.Τ.Α για τη λήψη του ΒΟΕΑ, σύμφωνα με την άνω κ.υ.α και την με αριθμό Φ.951.3/ΑΔ.600/Ι3-6-1993 απόφαση του Γενικού Διευθυντή του Ταμείου, με έναρξη διενέργειας των σχετικών κρατήσεων, από τις εν ενεργεία αποδοχές του κυρίως ασφαλισμένου γονέα, (τότε) Ασμία Φ. Δ., από 1-1-1993. Μετά την αποστρατεία του κυρίως ασφαλισμένου γονέα Αντισμήναρχου Φ. Δ. και την εγγραφή του στα μητρώα μερισματούχων του Μ.Τ.Α, από 21-6-2014, οι εν λόγω κρατήσεις συνέχισαν να διενεργούνται επί του μερίσματος που δικαιώθηκε αυτός.

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου, μετά από Γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας του, αποφάσισε (απόφαση αριθμ. 4/31-1-2018), μεταξύ άλλων:

α. Τη μη ικανοποίηση του αιτήματος του Α.-Κ. Κ. για χορήγηση σ' αυτόν του ΒΟΕΑ λόγω συμπλήρωσης του 25^{ου} έτους της ηλικίας του,

β. Την ικανοποίηση του αιτήματος του Ασμχου ε.α. Φ. Δ. και την επιστροφή σ' αυτόν, ως αχρεωστήτως καταβληθεισών, των κρατήσεων που διενεργήθηκαν από τις αποδοχές και το μέρισμά του για την ασφάλιση για το ΒΟΕΑ του προαναφερθέντος τέκνου, ποσού 15.718,22 €, με το επιστρεπτέο ποσό να υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 3 της ίδιας κ.υ.α.

6. Στη συνέχεια η Νομική Υπηρεσία του Μ.Τ.Α., μετά από περαιτέρω έρευνα του θέματος, υπέβαλε νεώτερη Γνωμοδότηση, με την οποία αναθεώρησε και ανακάλεσε την προγενέστερη Γνωμοδότησή της και τα όσα διαλαμβάνονται σ' αυτήν, και γνωμοδότησε υπέρ της χορήγησης του ΒΟΕΑ στο τέκνο του Φ.Δ.

7. Ακολούθως, ο Α.-Κ. Κ. υπέβαλε στο Μ.Τ.Α., μέσω του πληρεξουσίου Δικηγόρου του, την αριθμό πρωτ. 2740/7-3-2018 αίτηση με έγγραφες παρατηρήσεις υπέρ της χορήγησης στον ίδιο του ΒΟΕΑ, το οποίο θεωρεί ότι δικαιούται.

8. Κατόπιν τούτου, το Δ.Σ. του Μ.Τ.Α. με την αριθμό 10/8-3-2018 απόφασή του αποφάσισε:

α. Την ανάκληση της προηγούμενης απόφασής του με αριθμό 4/31-1-2018 σε σχέση με το υπόψη θέμα.

β. Την υποβολή των εν θέματι ερωτημάτων στο Ν.Σ.Κ για έκδοση Γνωμοδότησης επί αυτών, αφού ληφθεί υπόψη η με αριθμό 791/2011 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (εκουσίας δικαιοδοσίας), με την οποία κηρύχθηκε θετό τέκνο του Α.Κ. ο Α.-Κ. Φ., σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1579 του Α.Κ., όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 25 παρ.5 του ν.2915/2001, ήτοι ως τέκνο της συζύγου του υιοθετούντος (πρώην συζύγου του εν λόγω στρατιωτικού).

Νομοθετικό Πλαίσιο.

9. Στο άρθρο 64 του ν.1329/1983 «Ισότητα των φύλλων-Εκσυγχρονισμός οικογενειακού δικαίου κλπ» (Α'25), ορίζονται τα ακόλουθα:

« Άρθρο 64. Σχέσεις κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν εισφορές και παροχές για προικοδότηση ή άλλες παροχές που δίδονται εν όψει γάμου και στηρίζονται στη διάκριση φύλου απαγορεύονται.

Διατάξεις νόμων ή καταστατικών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν ασφαλιστικές σχέσεις της προηγούμενης παραγράφου παραμένουν προσωρινά σε ισχύ. Μέσα σε έξι μήνες από την δημοσίευση αυτού του νόμου, με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού που εποπτεύει τον φορέα, τροποποιούνται οι ισχύουσες διατάξεις, ώστε οι προβλεπόμενες παροχές για την δημιουργία ή την ενίσχυση οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας, χωρίς διάκριση φύλου. Με τις ίδιες αποφάσεις ορίζονται συγχρόνως και οι όροι της νέας ασφαλιστικής σχέσης. Υφιστάμενες σχέσεις κοινωνικής ασφάλισης της πρώτης παραγράφου, εφόσον έχουν καταβληθεί εισφορές κατά την δημοσίευση αυτού του νόμου, εξακολουθούν να ισχύουν έως την λήξη τους κατά τις κείμενες διατάξεις. Σ' αυτή την περίπτωση η ασφαλιστική παροχή καταβάλλεται στη γυναίκα, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία και πάντως όχι ως προίκα».

10. Στα άρθρα 1,2,3,5,8 και 9 της με αριθμό 453090/25-11-1983 απόφασης των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών «Βοήθημα για τη δημιουργία οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας των παιδιών των μετόχων και μερισματούχων Μ.Τ.Α.» (Β'706), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 64 του ν. 1329/1983, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1. Έννοια Όρων – Δικαιούχοι

1. Οπου στην παρούσα απόφαση αναγράφεται ο όρος "Ταμείο" νοείται το ΜΤΑ, "βοήθημα" το βοήθημα δημιουργίας οικογενειακής ή επαγγελματικής

αυτοτέλειας και "κυρίως ασφαλισμένοι" οι από δικιά τους υπηρεσία Μέτοχοι ή Μερισματούχοι του Ταμείου.

2. Το βοήθημα δημιουργίας οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας χορηγείται από το ΜΤΑ στα νόμιμα ή νομιμοποίητα ή θετά παιδιά των κυρίως ασφαλισμένων του.

3. Τα θετά παιδιά των κυρίως ασφαλισμένων του Ταμείου δικαιούνται βοηθήματος όπως και τα γνήσια εφ' όσον η υιοθεσία έγινε μέχρι του 50^{ου} έτους της ηλικίας του θετού γονέα, το δε παιδί που υιοθετήθηκε δεν είχε συμπληρώσει κατά το χρόνο της υιοθεσίας το 10ο έτος της ηλικίας του»

«Άρθρο 2. Υποχρεώσεις Γονέων κυρίως Ασφαλισμένων του Ταμείου.

1. Κυρίως ασφαλισμένοι του Ταμείου δηλώνουν υποχρεωτικά σε αυτό τα παιδιά τους προ της παρέλευσης έτους από τη γέννηση, νομιμοποίηση ή υιοθεσία αυτών. Μετά την παρέλευση έτους η εγγραφή του παιδιού γίνεται ύστερα από αίτηση του κυρίως ασφαλισμένου και αιτιολογημένη απόφαση του ΔΣ/ΜΤΑ. Σε περίπτωση θανάτου του κυρίως ασφαλισμένου το δικαίωμα εγγραφής των παιδιών ασκείται μέσα στο παραπάνω χρονικό διάστημα από τη χηρεύουσα οικογένεια αυτών».

« Άρθρο 3. Εισφορές.

1. Επιβάλλεται μηνιαία κράτηση υπέρ ΜΤΑ, ως εισφορά, για τη χορήγηση βοηθήματος δημιουργίας οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας στα νόμιμα ή νομιμοποίητα ή θετά παιδιά των κυρίως ασφαλισμένων ως ακολούθως:...

2. Η κράτηση αρχίζει από την πρώτη του μήνα της γέννησης του παιδιού και λήγει στο τέλος του μήνα που συμπληρώνονται οι προϋποθέσεις καταβολής του βοηθήματος.

3. Η κράτηση λόγω βοηθήματος ενεργείται, προκειμένου μεν για τους εν ενεργεία και τους σε πολεμικές καταστάσεις Μετόχους του Ταμείου με ευθύνη των αρμόδιων οργάνων της μισθοδοσίας τους από τις αποδοχές τους, προκειμένου δε για μερισματούχους από το μέρισμά τους με ευθύνη των αρμοδίων οργάνων του Ταμείου...».

«Άρθρο 5. Προϋποθέσεις και Χρόνος Καταβολής Βοηθήματος.

1. Το βοήθημα του προηγούμενου άρθρου καταβάλλεται στα ασφαλισμένα παιδιά υπό τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) Με την τέλεση του γάμου ανεξάρτητα από την ηλικία τους.

β) Με την δημιουργία επαγγελματικής αυτοτέλειας από της ενηλικίωσης και μέχρι του 25ου έτους της ηλικίας του, κατόπιν υποβολής σχετικών δικαιολογητικών κατά την κρίση του Δ.Σ.

γ) Μετά την συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους, χωρίς άλλες προϋποθέσεις.

2. Για τη χορήγηση του βοηθήματος απαιτείται αίτηση του δικαιούχου παιδιού και απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου....».

« Άρθρο 8. Επιστροφή Κρατήσεων.

1. Οι κρατήσεις για το βοήθημα των παιδιών των κυρίως ασφαλισμένων, που στερούνται μερίσματος από οποιαδήποτε αιτία, επιστρέφονται στο ασφαλισμένο παιδί.

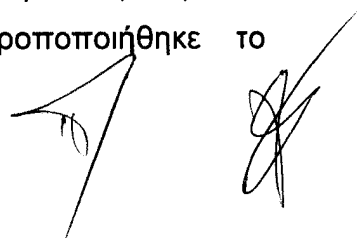
2. Σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου παιδιού, οι κρατήσεις επιστρέφονται στον πατέρα ή στη χήρα μητέρα και στα ανήλικα αδέρφια κατά ίσα μερίδια.

3. Η επιστροφή γίνεται στους δικαιούχους ατόκως. Για τον υπολογισμό του επιστρεπτέου ποσού λαμβάνεται ως βάση η κράτηση που αντιστοιχεί στις αποδοχές της τελευταίας ημέρας του μήνα που αποδόθηκε πολλαπλασιαζομένη επί του αριθμού των μηνών που διενεργήθηκαν αυτές».

« Άρθρο 9.

1.. 2. Ανήλικα αγόρια των κυρίως ασφαλισμένων του Ταμείου που έχουν γεννηθεί πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας Απόφασης και ανήλικα επίσης κορίτσια που δεν έχουν καταβάλλει εισφορές βοηθήματος γάμου στο ΜΤΑ, μπορούν να ασφαλιστούν για τη χορήγηση του βοηθήματος, μετά από αίτηση του γονέα ή του κηδεμόνα τους, η οποία πρέπει να υποβληθεί μέσα σε ένα χρόνο από την ισχύ της Απόφασης αυτής και την καταβολή του προβλεπόμενου στην παραγρ. 3 του άρθρου 2 ποσού δικαιώματος εγγραφής. Τα πριν από την ισχύ της παρούσας Απόφασης χρόνια αναγνωρίζονται προαιρετικά (είτε όλα, είτε μέρος αυτών) αλλά με την προϋπόθεση καταβολής των εισφορών που αναλογούν στα αναγνωριζόμενα χρόνια. Για τον υπολογισμό των ανωτέρω κρατήσεων καθώς και τον τρόπο καταβολής τους, εφαρμόζεται ανάλογα η παράγραφος 4 του άρθρου 3 της παρούσας Απόφασης...».

11. Με την με αριθμό Φ.951.11/928154/30.4.1997 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών (Β' 408) τροποποιήθηκε το

άρθρο 5 της ως άνω Κοινής Απόφασης των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών με αριθμό 453090/25.11.83 , στο οποίο ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«1. Το βοήθημα του προηγούμενου άρθρου καταβάλλεται στα ασφαλισμένα παιδιά υπό τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

α. Με την τέλεση γάμου του ασφαλισμένου παιδιού ανεξάρτητα από την ηλικία του.

β. Με την συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας του, χωρίς άλλες προϋποθέσεις.

2...».

2. Η παρούσα τίθεται σε εφαρμογή από της δημοσιεύσεώς της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Στις εκκρεμείς μέχρι της ισχύος της παρούσης υποθέσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις της απόφασης προ της τροποποίησής της».

12. Στα άρθρα 1542,1561,1579,1580,1584,1585 του Αστικού Κώδικα , όπως αυτά τέθηκαν με το ν. 2447/1996 «Υιοθεσία-Επιτροπεία-Συναφή-Δικονομικές Διατάξεις» (Α'278/30-12-1996)¹, ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

«Άρθρο 1542.Πότε επιτρέπεται. Η υιοθεσία επιτρέπεται με την εξαίρεση της περίπτωσης του άρθρου 1579, μόνο όταν αυτός που υιοθετείται είναι ανήλικος. Η υιοθεσία πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του υιοθετούμενου».

«Άρθρο 1561.Ενταξη στην οικογένεια του θετού γονέα.

Με την υιοθεσία διακόπτεται κάθε δεσμός του ανήλικου με τη φυσική του οικογένεια, με εξαίρεση τις ρυθμίσεις περί κωλυμάτων γάμου των άρθρων 1356 και 1357 και ο ανήλικος εντάσσεται πλήρως στην οικογένεια του θετού γονέα του. Έναντι του θετού γονέα και των συγγενών του ο ανήλικος έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τέκνου γεννημένου σε γάμο. Το ίδιο ισχύει και για τους κατιόντες του θετού τέκνου. Σε περίπτωση ταυτόχρονης ή διαδοχικής υιοθεσίας περισσότερων, δημιουργείται μεταξύ τους συγγένεια όμοια με αυτήν που υπάρχει μεταξύ αδελφών».

«Άρθρο 1579.Υιοθεσία ενηλίκου. Η υιοθεσία ενηλίκου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί».

«Άρθρο 1580.Ανάλογη εφαρμογή.

¹ Η ισχύς του οποίου άρχισε από 30-12-1996 (άρθρο τρίτο του νόμου αυτού).

Στην υιοθεσία ενηλίκου έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις που ισχύουν για την υιοθεσία ανηλίκου, εφόσον δεν θεσπίζεται διαφορετική ρύθμιση απο τις διατάξεις που ακολουθούν».

« Άρθρο 1584.Αποτελέσματα.

Απο την τέλεση της υιοθεσίας, το θετό τέκνο και οι κατιόντες του που γεννήθηκαν μετά την υιοθεσία έχουν θέση κοινού τέκνου και κοινών κατιόντων και των δύο συζύγων. Ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του διατηρείται».

«Άρθρο 1585.Με την υιοθεσία του άρθρου 1579 δεν παράγεται καμία σχέση συγγένειας μεταξύ του θετού τέκνου και των συγγενών εκείνου που υιοθέτησε και αντίστροφα».

13. Η διάταξη του άρθρου 1579 του Αστικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 25 του ν. 2915/2001 «Τροποποίηση ΚΠΟΛΔ,ΠΚ ...κλπ» (Α 109), ορίζει τα εξής:

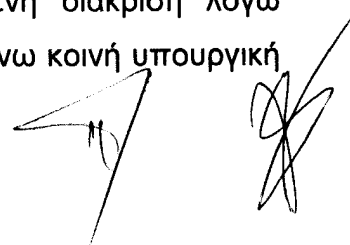
« Άρθρο 1579.Υιοθεσία ενηλίκου

Η υιοθεσία ενηλίκου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι συγγενής ως και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας αυτού που υιοθετεί».

Ερμηνεία διατάξεων – Εφαρμογή

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, εντασσόμενες και στο συνολικό νομικό πλαίσιο και το σκοπό που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

14. Με τις διατάξεις του ν. 1329/1983 αναμορφώθηκαν οι διατάξεις του οικογενειακού δικαίου του Αστικού Κώδικα, προς τον σκοπό εναρμόνισής τους προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 2 και 116 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος. Ειδικότερα, με το άρθρο 64 του νόμου αυτού απαγορεύθηκαν στο εξής σχέσεις κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν τη χορήγηση παροχών λόγω γάμου μόνο σε θυγατέρες ασφαλισμένων ή συνταξιούχων, εκτός εάν αυτές επεκταθούν με την εκδιδόμενη εντός χρονικού διαστήματος έξι μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος τον σχετικό φορέα Υπουργού και στους υιούς των εν λόγω ασφαλισμένων ή συνταξιούχων, ώστε οι παραπάνω παροχές να δίδονται πλέον για τη δημιουργία ή την ενίσχυση της οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας, χωρίς την προϋφιστάμενη διάκριση λόγω φύλου. Στην ίδια διάταξη ορίστηκε, επίσης, ότι με την ως άνω κοινή υπουργική

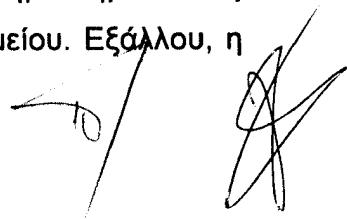
απόφαση πρέπει συγχρόνως να καθορισθούν και οι όροι της νέας ασφαλιστικής σχέσης.

15. Με την κατ' εξουσιοδότηση του ως άνω άρθρου εκδοθείσα κ.υ.α με αριθμό 453090/25-11-1993 αποφασίστηκε η καθιέρωση βοηθήματος για τη δημιουργία οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας στα παιδιά των κυρίως ασφαλισμένων του Μ.Τ.Α., με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην απόφαση αυτή. Ειδικότερα ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι οι κυρίως ασφαλισμένοι του Ταμείου δηλώνουν υποχρεωτικά σ' αυτό τα παιδιά τους προ της παρέλευσης έτους από τη γέννηση, νομιμοποίηση ή υιοθεσία αυτών. Μετά την παρέλευση έτους, η εγγραφή του παιδιού γίνεται ύστερα από αίτηση του κυρίως ασφαλισμένου και αιτιολογημένη απόφαση του ΔΣ/ΜΤΑ, ότι επιβάλλεται μηνιαία κράτηση υπέρ ΜΤΑ, ως εισφορά, για τη χορήγηση βοηθήματος δημιουργίας οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας στα νόμιμα ή νομιμοποίητα ή θετά παιδιά των κυρίως ασφαλισμένων, η κράτηση του εν λόγω βοηθήματος ενεργείται, προκειμένου μεν για τους εν ενεργεία και τους σε πολεμικές καταστάσεις μετόχους του Ταμείου με ευθύνη των αρμοδίων οργάνων της μισθοδοσίας τους από τις αποδοχές τους, προκειμένου δε για μερισματούχους από το μέρισμά τους με ευθύνη των αρμοδίων οργάνων του Ταμείου. Με την αρχική αυτή απόφαση το βοήθημα αυτό καταβαλλόταν στα ασφαλισμένα παιδιά στις εξής περιπτώσεις: α) με την τέλεση του γάμου ανεξάρτητα από την ηλικία τους, β) με την δημιουργία επαγγελματικής αυτοτέλειας από της ενηλικίωσης και μέχρι του 25ου έτους της ηλικίας τους, κατόπιν υποβολής σχετικών δικαιολογητικών κατά την κρίση του ΔΣ, γ) μετά την συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους, χωρίς άλλες προϋποθέσεις. Με τη μεταγενέστερη απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών με αριθμό Φ.951.11/928154/30.4.1997 διατηρήθηκαν σε ισχύ οι ως άνω α και γ περιπτώσεις καταβολής του βοηθήματος (παράγραφος 1), με την παράγραφο δε 3 της ίδιας απόφασης ορίστηκε ότι «στις εκκρεμείς μέχρι της ισχύος της παρούσης υποθέσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις της απόφασης προ της τροποποίησής της». Περαιτέρω με την παράγραφο 2 του άρθρου 9 της πιο πάνω πρώτης κοινής υπουργικής απόφασης προβλέφθηκε ότι τα ανήλικα αγόρια των κυρίως ασφαλισμένων του Ταμείου που έχουν γεννηθεί πριν από την έναρξη ισχύος της μπορούν να ασφαλιστούν για τη χορήγηση του βοηθήματος, μετά από αίτηση του γονέα ή του κηδεμόνα τους, η οποία πρέπει

να υποβληθεί μέσα σε ένα χρόνο από την ισχύ της απόφασης αυτής και την καταβολή του προβλεπόμενου ποσού δικαιώματος εγγραφής. Τα πριν από την ισχύ της απόφασης αυτής χρόνια αναγνωρίζονται προαιρετικά (είτε όλα, είτε μέρος αυτών) αλλά με την προϋπόθεση καταβολής των εισφορών που αναλογούν στα αναγνωριζόμενα χρόνια. Ως προς την επιστροφή των κρατήσεων προβλέπεται ότι οι κρατήσεις επιστρέφονται σε δύο περιπτώσεις, α) όταν ο κυρίως ασφαλισμένος στερείται μερίσματος από οποιαδήποτε αιτία, οπότε οι κρατήσεις επιστρέφονται στο ασφαλισμένο παιδί, β) σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου παιδιού, οι κρατήσεις επιστρέφονται στον πατέρα ή στη χήρα μητέρα και στα ανήλικα αδέρφια κατά ίσα μερίδια (βλ. και ΣτΕ 4760/2012).

16. Η ασφάλιση των ανήλικων αγοριών που έχουν γεννηθεί πριν από την έναρξη ισχύος της για τη χορήγηση του προαναφερόμενου βοηθήματος είναι προαιρετική και μπορεί να διενεργηθεί μόνο μετά από αίτηση του κυρίως ασφαλισμένου γονέα ή κηδεμόνα τους, υπό τις προϋποθέσεις της καταβολής δικαιωμάτων εγγραφής και των εισφορών που αναλογούν στα αναγνωριζόμενα χρόνια ασφάλισης. Από την έναρξη όμως της ως άνω ασφάλισης οι κρατήσεις για το βοήθημα αυτό, δικαιούχος του οποίου είναι αποκλειστικώς το ασφαλισμένο παιδί, καθίστανται υποχρεωτικές για το γονέα, ο οποίος δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να προβεί σε διακοπή της ασφάλισης του παιδιού του. Οι σχέσεις δε μεταξύ του γονέα και του παιδιού είναι αδιάφορες για την εν λόγω ασφάλιση, αφού από τις ως άνω διατάξεις ιδρύεται σχέση δημοσίου δικαίου μεταξύ του Ταμείου και του γονέα υπέρ τρίτου (του παιδιού), η οποία (σχέση) διέπεται αποκλειστικά από τις διατάξεις της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης (ΣτΕ 4760/2012).

17. Ενόψει αυτών οι άμεσα ασφαλισμένοι γονείς στο Μετοχικό Ταμείο Αεροπορίας, των οποίων τα παιδιά έχουν γεννηθεί μετά την έναρξη ισχύος της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης με αριθμό 453090/25.11.1983 ασφαλίζουν υποχρεωτικά τα παιδιά τους και δεν έχουν τη δυνατότητα να προβούν σε διακοπή της ασφάλισης ή να ζητήσουν επιστροφή των γενόμενων κρατήσεων, εφόσον η καταβολή των εισφορών καθίσταται πλέον υποχρεωτική για το γονέα, η δε αξίωση του παιδιού προς απόληψη του βοηθήματος δεν εξαρτάται από τη βούληση του γονέα του, γιατί έχει το χαρακτήρα δημοσίου εξ υποκειμένου, πλέον, δικαιώματος του παιδιού έναντι του Ταμείου. Εξάλλου, η

εν λόγω επιστροφή των εισφορών περιορίζεται στο ασφαλισμένο παιδί και μόνο σε περίπτωση θανάτου αυτού χορηγείται στην οικογένειά του.

18. Εξάλλου με τον όρο υιοθεσία νοείται, κατ' αρχήν, η νομική πράξη με την οποία αφενός διακόπτεται κάθε νομικός δεσμός του ανήλικου παιδιού με τη φυσική του οικογένεια και αφετέρου το παιδί εντάσσεται πλήρως, ως συγγενής, στην οικογένεια του θετού γονέα (ΑΚ 1561). Ως υιοθεσία όμως νοείται και η ίδια η τεχνητή συγγένεια με τα μέλη της θετής οικογένειας, που δημιουργείται με την αντίστοιχη νομική πράξη.

19. Με το ν. 2447/1996 η υιοθεσία ενηλίκων καταργήθηκε ως κανόνας και, σε συνδυασμό ήδη και με το άρθρο 25 § 5 του ν. 2915/2001², απομένει να ισχύει μόνο ως εξαίρεση, όταν ο υιοθετούμενος είναι συγγενής ως και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας αυτού που υιοθετεί (ΑΚ 1579). Κατά συνέπεια η υιοθεσία ενηλίκου προσώπου είναι πια δυνατή μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι αδελφός, εγγονός, ανιψιός ή πρώτος εξάδελφος του υιοθετούντος ή του συζύγου του υιοθετούντος, καθώς και όταν πρόκειται για το (φυσικό ή θετό) παιδί του συζύγου του υιοθετούντος (αφού κανείς δεν θα επιθυμούσε ούτε θα μπορούσε -λόγω της διαφοράς της ηλικίας: ΑΚ 1582- να υιοθετήσει το θείο του ή τον παππού του). Για τις εξαιρετικές αυτές περιπτώσεις της υιοθεσίας ενηλίκου -η τύχη της οποίας δεν επηρεάζεται από την τυχόν μεταγενέστερη λύση ή ακύρωση του γάμου που δημιούργησε τη νομική σχέση με τον υιοθετούμενο - στο άρθρο 1580 ορίζεται ότι στην υιοθεσία ενηλίκου έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις που ισχύουν για την υιοθεσία ανηλίκου, εφόσον δεν υφίσταται αντίθετη ειδικότερη διάταξη για την υιοθεσία ενηλίκου (ΕφΑΘ 1138/2001 ΕΛΔ 2001.1681). Αναλογικά δε μπορούν να εφαρμοστούν οι διατάξεις για την υιοθεσία ανηλίκου σε αυτή του ενηλίκου στο μέτρο και στο βαθμό που συνάδουν με τη φύση και τον επιδιωκόμενο σκοπό της τελευταίας, ο οποίος συνίσταται στην ικανοποίηση της ανάγκης του υιοθετούντος για τη συνέχιση του ονόματος και της προσωπικότητάς του, καθόσον υπάρχει ήδη μια οικογένεια (ΕφΑΘ 2899/1999, ΠΠΡΑΘ 1343/2004, ΠΠΡΚερ 18/2002, ΜΠΡ Ροδ 245/2015). Συγκεκριμένα, η υιοθεσία ενηλίκου διαφοροποιείται από αυτή του ανηλίκου, ως προς το ότι ο υιοθετούμενος είναι πλήρως δικαιοπρακτικά ικανός, καθότι έχει συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του (άρθρο 127

² Με το οποίο αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθρου 1579 του ΑΚ

ΑΚ), ως προς το ότι η γονική μέριμνα του φυσικού γονέα έχει παύσει στο σύνολό της για τους φυσικούς γονείς, από την ενηλικίωση του τέκνου (άρθρα 127, 1510, 1538 ΑΚ) και, τέλος, ως προς τα αποτελέσματά της, αφού, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1584 εδ. β' ΑΚ, μετά την τέλεση της υιοθεσίας του ενηλίκου, παραμένει αμετάβλητος ο βιολογικός και ηθικός δεσμός μεταξύ του υιοθετηθέντος και του άλλου φυσικού γονέα του και των συγγενών του, ως προς το είδος, τη γραμμή και το βαθμό της συγγένειας. Η τεχνητή ή φυσική συγγένεια που δημιουργείται ή παραμένει με την υιοθεσία ενηλίκου αποτελεί τη βάση και για το δικαίωμα της διατροφής και το κληρονομικό δικαίωμα του υιοθετουμένου, καθώς και για τα αντίστοιχα δικαιώματα άλλων απέναντί του. Ως προς το δικαίωμα της διατροφής, αυτό δημιουργείται αμοιβαία μεταξύ του θετού γονέα και του θετού παιδιού (και των κατιόντων του μετά την υιοθεσία), και βέβαια διατηρείται και μεταξύ του τελευταίου και των φυσικών γονέων και συγγενών του, κατά την ανάλογη σειρά. Υφίσταται συνεπώς υποχρέωση του παιδιού να διατρέφει τους συγγενείς του, δηλ. τους θετούς γονείς του αλλά και τους φυσικούς γονείς του και συγγενείς, εφόσον βέβαια συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις και με την ανάλογη σειρά. Ως προς το κληρονομικό δικαίωμα, το γεγονός ότι το ενήλικο θετό παιδί δεν αποκόπτεται από τη φυσική του οικογένεια σημαίνει ότι τούτο κληρονομεί και κληρονομείται και από το θετό γονέα του και από τους φυσικούς γονείς και συγγενείς του (Κουνουγέρη- Μανωλεδάκη, Οικογενειακό Δίκαιο, τομ. Β', 2016, σελ. 478, επ., ΕφΑΘ 2899/1999, ΠΠΡΑΘ 1343/2004, ΠΠΡΚερ 18/2002, ΜΠΡ Ροδ 245/2015, Γνωμ. ΝΣΚ 488/2012).

Εν κατακλείδι, η υιοθεσία ενηλίκου καθιερώνεται όχι ως πλήρης, αλλά ως ατελής υιοθεσία, που σημαίνει ότι δημιουργείται τεχνητή συγγένεια μόνο μεταξύ του θετού γονέα και του θετού παιδιού, καθώς και των κατιόντων του τελευταίου, που γεννιούνται μετά την υιοθεσία και όχι και μεταξύ του υιοθετουμένου και των υπόλοιπων συγγενών του θετού γονέα, παράλληλα όμως οι δεσμοί με τους υπόλοιπους φυσικούς συγγενείς διατηρούνται.

20. Με βάση τα ανωτέρω, στην προκείμενη περίπτωση του ιστορικού του ερωτήματος, δεν έχουν διακοπεί οι δεσμοί μεταξύ του υιοθετηθέντος τέκνου με τον φυσικό του γονέα (πατέρα), αφού πρόκειται για υιοθεσία ενηλίκου, από τον σύζυγο της μητέρας του (πρώην συζύγου του φυσικού του πατέρα), και συνεπώς είναι νόμιμη η χορήγηση του προβλεπομένου, από την κ.υ.α

453090/25-11-1983 , ΒΟΕΑ στο ασφαλισμένο τέκνο Α.-Κ. Κ., φυσικό τέκνο του Αντισμηνάρχου ε.α. Φ. Δ.

Υπό τα δεδομένα δε αυτά παρέλκει η απάντηση στο υπό στοιχείο β) δεύτερο υποερώτημα.

Απάντηση.

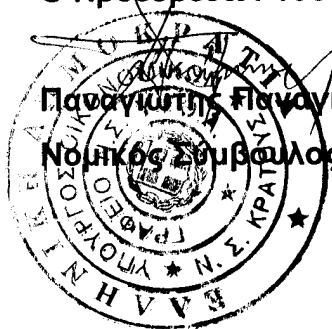
21. Κατόπιν αυτών, στο τιθέμενο ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδοτεί ομόφωνα, ότι είναι νόμιμη η χορήγηση του προβλεπόμενου από την με αριθμό 453090/25-11-1983 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών βοηθήματος οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας στον Α.-Κ. Κ, φυσικό τέκνο του Αντισμηνάρχου ε.α. Φ. Δ. αν και υιοθετήθηκε ως ενήλικος δυνάμει δικαστικής απόφασης από τον Α. Κ., λόγω της συμπλήρωσης του 25^{ου} έτους της ηλικίας του.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 5 Νοεμβρίου 2018

Ο Προεδρεύων του Τμήματος

Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Η Εισηγήτρια

Γεωργία Καπόρη
Πάρεδρος ΝΣΚ